

هه موومان زانم، هه موومان مه زانووم

د. ناصح قهردادخی

لای ئیمه هیشتا قوتابی ئه بی وهک په یکه له پۆلدا دابنیشیو به ترسه وه له ماموستا بنواری تا نهکهوئته بهر پلارو سه رهنشتی ماموستا. نهخوش نهگه توزی موجداله لهگه ل دکتور بکا بۆ رهواندهوهی گومانهکانی دوور نیه دکتور پیاوهله شاختی بلێ «من دکتورم یان تو، نهگه خوت هه کیمی بۆ هاتوی بۆ لای من!» که ئه چینه لای فهرمانبه ریک بۆ به دوا داچوونی کاره کهت، دوور نیه بیهوی پیت بسه لمینی که تو مه جیووری و محتاجی ئه ویت تا ئه ویش به منه ئیکه وه کاره کهت بۆ به روهوینی. ته نهاته ئه وانهش که به پاره خزمه تگوزاریه کهت پیشکش ده کهن یان کالات پی دهفرۆشنو تو وهک مه عمیلک پیوسته ئه وپه ری نازت رابگر تا به ردهوام بی له بهرکاره یانی فرۆشراوه که یان، رهنگه ئه وده نه به منه ت مامه له ت لهگه ل بکه ن وهک بلێ تو قازانچ له وان ده که ی، وهک که سیکی خاوه ن ماف سه یرت نا که ن، دوور نیه له وه لامی گله یه کهدا پیت بلین «پیت خوش بی و پیت ناخوش هه ره وه یه، نه مان نارده وه به دواتا!» به رپرسانی فهرمانگه خزمه تگوزاریه کانیش زیاتر له وه ی داوا ی لیووردن بکه ن له خه لک بۆنه کارانه ی نه یانتوانیوه (وهک ئه رکی سه رشانیانه) ئه نجامی بده ن، زیاتر لافو گه زاف به و شته که مه وه لی ئه دهن که کردویانه و خه لکی تاوانبار ده که ن که نازانن به یاشی خزمه تگوزاریه کانیان به کار بینن.

ئه م کلتوری غروری خو به زل زانین و بی منه تیبه چیه و اتانویوی رهفتاری زورمانی ته نه وه؟ ئایا به راستی ئیمه ئه وده نه پر زانیاری به ده سه لاتو له خو رازینو باوه رمان به خو مان پته وه که بتوانین له هه مو که سیکی بی منه ت و له هه مو عه یبیک به ری بین؟ ئایا ئیمه کۆمه لکی ئه وده نه بی ریزو بی ماریفه تین تهحه موولی دوو پرسیارو سی رسته ی گومانای نه که ی و هه ل بچین دیواریک له بی ریزی و بی منه تی له به یی خو مان و به رامبه ره که ماندا دروست بکه ی؟ ئایا ئیمه سروشتمان زالمانه و خۆسه پی نه رانه یه و هه ز نا که ی کهس له قسه ماندا قسه بکا؟ یا خود ئه مه په یوهندی به ئاستی رۆشنیری و

رهفتاری و نه زانیی ئادابی مامه له کردنه وه هیه؟

هوی ئه م رهفتاره مان هه رچییه ک بی، به شیوه یه کی گشتی زورمان له م هونه ری خۆسه پاندن و یه کتر شکانده دا وه ستاین. نه خوینده وار، خوینده وار، شا، گه دا، گوندنشین، شارنشین. سه یر له وه دایه خو شمان دلمان وهک په ره ی گول ناسکه و به که مترین شت دلمان ده شک و هه لده چین، که چی خو شمان ئه وده نه ئازاو ده سه ته کارین بۆ شکاندن یه کتری. زورمان به راستی نازانین چۆن مامه له لهگه ل یه کتر بکه ی و وهک مرو ف، چۆن ریزی مرو فی به رامبه ر بگرین، چۆن دلی مرو ف رابگرین، چۆن پی بنین به غرووری بۆشی خو ماندان به دلیکی کراوه وه گو ی بۆ یه کتی شل که ی و هه ق بده ی به به رامبه ره که مان، خو مان به خه یه شوینی ئه و تا لیی تی بکه ی. زورمان ناتوانین ئه وه ی بۆ خو مان به ره وای داده نین بۆ خه لکیشی به هه ق بزانی. ئیمه ناتوانین بلین راسته تۆش هه قته، تۆش راست ده که ی به لام رای من جو ریکی تره. ئیمه واده زانین یه ک راستی هه یه ئه ویش ئه وه یه که «من» ده یکه م ده ی ده ی زانم! وادیاره ئیمه، هیشتا وانه ی یه که ممان له مافی مرو فدا وهر نه گرتوه: قیو ل کردن و ریزگرتن له جیاوازی و یه کتری نه شکاندن.

ماموستایه ک رهنگه هه مو به نده کانی جارنامه ی مافی مرو فی له به ری به لام ئاماده نیه بواری قوتابییه که ی بدات بۆ ته بریری رهفتاریکی که ماموستا که به ناشایسته ی زانیه، قسه ی خو ی بکا. دکتوریک بیگومان ئادابی مامه له ی لهگه ل نهخوش بیستوه و خوینده وه به لام رهنگه بواری نه دات به نهخوش ناره زاییه که یا گومانیک ده بری به رامبه ر چاره سه ره که ی. سیاسیه ک

رهنگه ده رسی دیموکراسی خه لکی دابات به لام ناتوانی له به رامبه ر رایه کی جیاوازا توو په یی خو ی بخواته و!

نازانم ئاخو ئه م رهفتاره مان په یوهندی به جینه کانمانه وه هه یه یان نا به لام دلنیام له له دایکبوونه وه بارودوخی چه که ره که رن و که شه کردنی ئه م رهفتاره مان ده سه ته به ر ده بی. مندا ل ئه وهندی هۆشی کرد وه له هه لسو که وت ئیشارات و قسه ی باوانی گه یشت ده که ویت به ر لیشاوی خو فه رز کردنه وه. خیزی ئیمه به شیوه یه کی گشتی جیه یه کی له بار نیه بۆ گه شه ی ئاسایی مندا ل. خیزی ئیمه که شو هه وای نه رمی و لیک تیگه یشتن و هاو ده ردی و ریزگرتن له یه کتری و به رامبه ری و یه کسانی ناخولقینی. خیزی ئیمه دیمه نگه لیک نیشانی مندا ل ده دات که پر ه له هات و هاوار، خو سه پاندنی دایک یا باوک به سه ره وای تردا، فه رز کردنی کو پ به سه ر که دا، نا کوکی پیرو گه نه و یه کتر شکاندن و نا یه کسانی. ئیمه له وکاته وه ی چاو هه لده یشتن له ناو ده ریای رهفتاری ناهاو سه نگدا گه وره ده یین. ئه وانه ی پی ش ئیمه له دایک ده یین و گه وره ده یین فی ر ناین چۆن مامه له ی هاو سه نگ و یه کسان لهگه ل یه کتری ئیمه دا بکه ن، ئیمه ش له وانه وه هه مان شت فی ر ده یین. ئیمه ناتوانین لهگه ل مندا له کانمان به نه رمی بدوین و قه ناعه تیان پی بکه ی، به لکو و ویستی خو مان فه رز ده که ی به سه ریاند ا بۆیه ئه وانیش که گه وره ده یین هه مان شت ده که ن. ئیمه هه ر له مندا لیه وه تۆری گر یی خو به که م زانین له مندا له کانماندا ده چینی ئه لیه ته له دره خته که ی خو مانه وه که سه له هیه ره گی داکو تا وه به ر ده دات. ئیمه گر یی خو به که م زانینمان هه یه و ئه و خو سه پاندن و شکانده شمان رهنگدانه وه ی ئه و گر یین.

که سوکاری مندا له کان هه ر ئه م جو ره رهفتاره ده زانن، مندا له کانیش ناچه ناچه ی ساوا یانی ئه ورو پایی تا له و ی فی ری جو ریکی تر مامه له بین. که پی ده گرین و ئه چینه کۆلان بۆ یاری دیسان ئه که وینه وه به ر کاریگه ری هه مان رهفتاری خۆسه پی نه رانه ی منال و گه ورتره کانی کۆلان و ئیمه ش به هه مان شیوه گه شه ده که ی. له قوتابخانه ش فی رمان ده که ن له ماموستا بترسین، وهک بت له پۆلدا دانیش، له هه مو جو و له یه ک یسه مینه وه، به هه زارو یه ک داوی «ئه ده ب» ده مانیه ستنه وه و سنوorman بۆ داده نین. ماموستاکان گو یچه که مان

پر ده که ن له ئامو زگاری و شکی هه زار سه له! هیشتا له قوتابخانه ی ئیمه دا شتیکی ئه و تو نه کراوه بۆ به هیز کردنی که سایه تی قوتابی، بۆ به روه دان به هه ستی باوه ر به خو کردنی قوتابی، بۆ هاندانی به شدار یکردنی قوتابی. ئیمه له قوتابخانه قوتابی زانیاری فی ری قوتابی ده که یین به لام فی ری ژیا نی نا که یین.

ئیمه به م گر یی خو به که مزانی وه گه وره ده یین، لهگه ل ئه م سه رکوت کردنه به رده واما ده گه وره ده یین. هه رچه ند به زه یر زال و زالم و باوه ر به خو قایم یین به لام له ناخماندا با ناگشمان لی ئه بی له خو مان به شک و لاوا زین. رهنگدانه وه ی ئه مه ش له سه ر رهفتارمان بریتیه له م که م چیکلدانه یی و هه ولی خو فه رز کردن و به رگه نه گرتنی پای جیاوا زو زو و هه لچوونه. ئینجا به م لاوازییه ی خو مانه وه خه لکی له خو مان لاوا تر، یا خه لکی وهک خو مان ده شکین و زولمیان لی ده که یین.

زولم بیگومان مه رج نیه هه ر زیان پیگه یاندنی جه سه تی و مالی بی ت. هه مو بریندار کردنی هه ستی مرو فیک به نا هه ق، هه مو هه لکو تانه سه ر ژیا نی تابیه تی که سیک، هه مو پیشل کردنی مافی که سیک زولمه جا نا هه قی به رامبه ر کراو پی بزانی یا نه زانی. ئیمه به غروری بۆشی خو مان، به هه ولی خو بردنه پیش و خو سه پاندنمان دیواریک دروست ده که یین له سه هۆل له به یی خو مان و به رامبه ره که ماندا. ئیمه به م کاره مان ری له لیه ک تی گه یشتن ده گرین، ری خوش ده که یین بۆ پشت کردنه یه ک، له یه ک خویندن، له یه ک جیا بوونه وه، تۆله کردنه وه.

ئیمه ئه بی فی ر بین و قه ناعه ت بینین و نیشانی بده یین که دنیا هه مو ی یه ک رهنگ نیه. ئیمه ئه بی فی ر بین و قه ناعه ت بینین و نیشانی بده یین که «من» مه رکه زی جیهان نیه، «من» زانترین کهس نیه، «من» ته نیا خاوه ن هه ق نیه، «من» ته نیا که سی خاوه ن بۆچوونی راست نیه. ئیمه ئه بی فی ر بین و قه ناعه ت بینین و نیشانی بده یین که له ده ره وه ی «من» بش خه لکانیک هه ن رهنگه راست بکه ن، خه لکانیک هه ن رهنگه خاوه ن هه ق بن، خه لکانیک هه ن رهنگه ئیمه زانتر بن. به لام ئه م قه ناعه ت ته نیا به وه دروست ده بی که ئیمه بتوانین له ده ره وه ی غروری بۆشی خو مانه وه، له ده ره وه ی «منه وه» بروانینه جیهان تا هه مو رهنگه کان بینین.